

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 237. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 12-го жовтня 1938.

No. 237. Jersey City, N. J., Wednesday, October 12, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgan 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgan 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ФЕДЕРАЦІЯ ЗГОДИТЬСЯ З КОМІТЕТОМ ЦІНОЮ ЛУІСА

ГЮСТОН (Тексас). — Конвенція Американської Федерації Праці постановила, що організація може погодитися з Комітетом Промислової Організації лише тоді, як Джан Луїс уступить з становища диктатора, що, мовляв, його займає в Комітеті, та коли з урядів у всіх юніях іде до починання переговорів викинуть людей, зв'язаних з комуністичною партією.

Тобін, президент юнії візників, промовляючи проти резолюції, складав вину за зривання переговорів у минулому на Вільяма Гріна. Замітно, що багато делегатів здержалися від голосування над резолюцією.

СУД ВІДКИДАЄ СПРАВУ МУНІЯ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий Суд відмовився переглянути наново рішення найвищого суду стейту Каліфорнія в справі Томи Мунія, юнійного провідника, що ще досі сидить у в'язниці за згоду участь у бомбовому замаху на санфрансиску парад за воєнну готовість у 1916 році.

Найвищий трибунал краю, подаючи про це своє рішення, подав рівночасно, що два члени трибуналу, Блек і Рід, не згодні з рішенням більшості. Це перший раз у своїй історії Найвищий Суд подає офіційно становище меншості.

ЗАКИДАЮТЬ РУЗВЕЛТОВІ ДАЛЬШУ „ЧИСТКУ” ПАРТІЇ.

ВАШИНГТОН. — Противники президента Рузвелта кажуть, що довші конференції, що їх президент відбув з різними високими урядниками федерального уряду та стейтсменами урядів Джорджії, відносяться до „чистки” в Демократичній Партії. Мовляв, президент хоче мати на всіх урядових становищах прихильників „нового розділу”.

НЕ ПУСТИЛИ В АМЕРИКУ АНГЛІЙЦЯ ЗА КОМУНІЗМ.

НЮ ЙОРК. — Департамент стейту відкликав візу для Джана Стрейчія, англійського громадянина й лектора, що приїхав сюди на французький кораблі „Норманді” для переговорів з наклацями й на низку відкриттів про соціалізм і комунізм.

Він дістав візу в Лондоні, але якийсь час перед його відїздом американський консулат почав на домагання Американського Легіону розслід що до його поглядів, котрий закінчився відкликанням візи. Стрейчія полишено на покладі корабля без дозволу висісти на сушу.

КАМПАНІЯ ДЮІЯ ЗА УРЯД ГУБЕРНАТОРА.

НЮ ЙОРК. — У свій понеділковий заяв Томас Е. Дюї, республіканський кандидат на уряд губернатора стейту Ню Йорк, закинув Ліменові, тепершньому губернаторові, занедбання забезпечення проти безробіття та поважні недотачі в адміністрації стейтських аскураційних фондів.

ПРОБУЮТЬ ПЕРЕПИСИТИ ПОЛЯКІВ.

НЮ ЙОРК. — Завідувачем виборчої кампанії для вибору Лімена губернатором цього стейту йменовано Джана С. Келія, 46-літнього католика ірландського роду, президента одної рекламної спілки.

Провідники Демократичної Партії стейту почали переговори з провідниками Федерації Польсько-Американських Демократичних Клубів, щоб заглайти непорозуміння, яке виринуло між зарядом Партії й Федерацією.

ОБІКРАЛИ КРАМНИЦЮ НА СТО ТИСЯЧ.

БОСТОН (Масачусетс). — Перебрані за малярів грабіжники розбили каси ювелірського підприємства братів Гордонів і забрали з них дорожнечностей на суму 100,000 доларів. Розбішники працювали преспокойно в суботу й неділю.

ДОБАЧУЮТЬ ТОТАЛІТАРИЗМ У „НОВІМ РОЗДІЛІ”.

СУ ФОЛІЗ (Савт Дакота). — Сенатор Артур Вендерг з Мішігену представляв тут на одному вічу Республіканської Партії, що політика „нового розділу” надає президентові Рузвелтові майже таку владу, яку в Європі мають диктатори.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ ЯК ЗАРАДКА НА БЕЗРОБІТТЯ.

ДІТРОЙТ (Мішіген). — Автомобільна юнія домагається від підприємства Генеральна Моторова Корпорація зменшення тижня праці до 32 годин до того часу, поки всі автомобільні робітники не дістануть праці.

ПОДАЮТЬ ДО ПУБЛИЧНОГО ВІДОМА РЕЄСТРОВАНІХ АГЕНТІВ ЧУЖИХ УРЯДІВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту відкрив для публіки свої викази реєстрації агентів чужинських урядів. Досі зареєструвалися в департаменті 106 таких осіб та організацій.

ТРИУМФАЛЬНИЙ ВМАРШ ГІТЛЕРА ДО БЕРЛІНУ ПО МІНХЕНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ДАЮТЬ ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА СПОВНОВАННЯ ПУБЛИЧНОГО УРЯДУ.

Фундація Пам'яткова ім. Рузвелта в Ню Йорку постановила надати цього року так звані медалі Рузвелта за знамениті служби в публічному уряді сенаторові Картерові Гласові й ньюйорському комісареві парків, Робертів Мозесові.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА СЕЛО СТІМБА.

Невідомі напасники знищили 28 будинків у селі Стімба, у присілку „Буковина” недалеко Надвірної. Непасники зовсім знищили селю „Просвіти”, де здемолювали сцену, куліси, бібліотеку і радіо-апарат та поворили вікна з футринами. Зовсім здемолювали крамниці Семенюка, Спасюка й інші. В цих крамницях знищили обстановку, а товари: дукор, нафту, мукку — вимішали разом. Напад тривав від год. 11:30 до 1:30 вночі. Непасники стріляли і побили 10 осіб. У селі великий переполох.

ШПИГУНЬСКА АФЕРА У ФРАНЦІЇ.

Перед воєнним судом у Лілль відбувся цими днями процес проти голяндця Вормстала-Далена, обвинуваченого в шпигунстві на користь Німеччини. Підсудний признався до вини і заявив м. ін., що підчас світової війни виконував довірочні доручення в Англії, за що відзначено його німецьким хрестом. Вормстала-Далена засудили на 20 літ тюрми.

КОМОРНИК ЗЛІЩУВАВ... КОМОРНИКА.

В доволі невеселій ситуації опинився один чеський коморник, який одного дня побачив у суді на чорній таблиці своє назвище з приміткою, що за заляглі податки він має в себе перевести екзекуцію і зайняти „рухомості”.

Рад-не-рад пішов екзекутор до свого мешканця й понатілював печатки на власних меблях, причому сусіди сильно співчували нещасному коморникові. Та це співчуття не було дуже шире і коморник приймав його, зовсім зрозуміло, як вияв злорадості.

ПРИДУМАНО ЗАХОРОНУ ДЛЯ ЛІТАКІВ ПРОТИ ЗУДАРЕННЯ З ГОРАМИ.

Понад Ню Йорком демонструвано інструмент, що остерігає летунів перед наближенням літака до гори. Цей інструмент, котрому заповідають велике значіння для запобігання частим зіткненням літаків з горами, придумали на спілку інженери підприємств „Юнайтід Ер Лайнс” і „Вестерн Електрик Ко.”

ДЛЯ КОГО УЛАДЖУЮТЬ „ПОЛІСЬКИЙ ЯРМАРОК”?

З ікацового опису „поліського ярмарку”, який відкрив 15. серпня в Пінську, довідуємося, що на цьому „поліському” ярмарку „місцеве населення мало бачить корисного”, а „користає тільки з веселого містечка”, забудованого карузелями, стрільницями, гойданками і „стіною смерті”, що „морозить кров у жилах”. „Поліський ярмарок” у третім році свого існування „є ще імпрезою для прогуляючих”, для яких приготовано м. ін. змагання: боксерські, плавання і т. п.; зїзди: ловецький, самоходовий, мотоциклевий і т. п. До „поліського ярмарку” доложило місто в першому році 47 тисяч зл., а другому року 15 тисяч зл.

НОВІ ОБМЕЖЕННЯ.

Борщівське староство стосує останніми часами нові обмеження. Цими обмеженнями є зарядження, що на терені одного постерунку може в одному дні відбутися тільки одна імпреза. Коли взяти під увагу, що райони постерунків обіймають 5 до 8 сіл, а в селі є переважно 2 або 3 товариства, то муситься чекати довго на чергу. До того приходить „ходження” вже з готовим дозволом, бо станиція КОП-у, або постерунку може не дозволити. Тому нічого дивного, що є такі випадки, що села від півроку не мають дочекатися дозволу. Напр. Худівці коло Шишківце. Крім того постерунки П. П. черкують такі рішення у рефератах, як „національна свідомість села”. Нові обмеження нічим не обосновані. Вони спиняють наші імпрези.

МАКАБРИЧНИЙ ДОТЕП САМОВБИВНИКА.

Чеська поліція знайшла на полі якогось таємничого трупа, напів зогнилого. В одній кишені знайшла поліція лист, адресований до себе, який вияснював, що річ іде про самоубийство. Зміст листа був справді дивоглядний та несамоуважливий.

Отже невідомий на вступі стверджував, що він сам наложив на себе руку з причини невиліковної недуги і далі написав таке:

„Якщо поліції вдасться мене ідентифікувати, то я запишу мій рідні (якої назвища теж не подав) такі вартісні предмети...”

Тут іде докладна ліста з подачею предметів та осіб (очевидно без назвищ). З одягу самовбивника залишилися лише стріпихи. Та навіть і з цього можна здогадатися, що самовбивник подбав про те, щоб не залишити ніяких знаків, що облекчували поліції віднайдіння правдивого назвища та виконання заповіту. Єдиною вказівкою залишилися поліції окуляри та фальшиві зуби „дотенного” самовбивника.

ПРАВОСЛАВНІ СВЯЩЕНИКИ ВІДПРАВЛЯЮТЬ БОГОСЛУЖЕННЯ ПО ПОЛЬСЬКИ.

Львівський „Дзєннік Польскі” повідомляє, що православні священники в Тарногороді, Кульні, Потюші і Бабиціна рішили відправляти богослуження і виголошувати проповіді до місцевого населення виключно по польськи. „Так биць повинно вшєндєє” — пише „Дзєннік Польскі”, але так напевно не буде, бо життя сильніше.

ЗАСУДИЛИ ПОЛІЦІЯ НА КАРУ СМЕРТІ.

Суд у Чорткові судив поліція М. Наконечного. Йому закидали, що втрутив поштового службовика Когута на те, щоб викрасти з поштової каси 30,000 зл. Суд засудив поліція Наконечного на кару смерті через повшення. Наконечний хотів утікати з салі розправ, але його зловили і відвели до в'язниці.

СОВЕТСЬКІ ЛЕТУНИ НАЗВАЛИ ЛИНДБЕРГА „БРЕХУНОМ”

МОСКВА. — Одинацять найпереводіших советських летунів, серед яких є й ті, що колись прилітали до Америки, а потім приймали вчисто Линдберга в Москві, в часі його цьогорічного побуту, називали його тепер „наймленієм брехуном”, який дістав від Німеччини гроші, щоб опісля говорити Англії, що советські літаки нічого не варт, а Німеччина сама має стільки літаків, що Англія, Франція, Совети і Чехословаччина разом. Це нібито вплинуло, як говорять підписні советські летуни, на те, що Чеймберлін до тої міри залякався, що віддав без війни Чехословаччину Німеччині.

КАЖЕ, ЩО СОВЕТИ НЕ ХОТИЛИ ВОЮВАТИ.

ЛОНДОН. — Англійський міністер лорд Вінтертон прилюдно заявив, що Совети в чехословачській кризі займали невірне становище і коли їх конкретно питались, чи підуть до війни в обороні Чехословаччини, вони все давали виминаючу, невизначену відповідь. Як причину цього советського становища лорд Вінтертон подавав мілітарну і внутрішню слабкість Советів.

„КОМСОМОЛ” УКРАЇНИ НЕНАДІЙНИЙ.

МОСКВА. — Тереном нових опозиційних ферментів у Советах став „Комуністичний Союз Молоді України”. Цілий склад редакції офіційного органу комсомолу, „Молодий Більшовик”, розв'язано, а шість редакторів цього часопису потягнуто до відповідальності під замітом ведення „націоналістичної опозиції”. Як виявляється, „Молодий Більшовик” зігнував нові вказівки советської національної політики, які змагали до русифікації України. Виявом ідеологічного саботажу, на думку советської преси, є це, що „Молодий Більшовик” впродовж цілого року не містив ані одної статті про московську літературу, зате свою увагу присвячував українській літературі.

ДЮРАНТІ ПЕРЕДБАЧАЄ НІМЕЦЬКО-СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ.

ПАРИЖ. — Відомий американський журналіст Волтер Дюранті, що був довший час у Советах і є дуже прихильно до Советів наставлений, заповів з Парижу, що незадовго готово прийти до порозуміння між Гітлером і Сталіном. Дюранті говорить, що Совети дуже огірені на Францію за її уступки супроти Гітлера та за її спроби звернути німецьку силу проти Советів. Вони готові тепер зробити це, що порозуміються з Гітлером і відвернуть його силу назад проти Франції. Німецько-советський союз уже давно проповідував Бісмарк. А вуголь і залізна руда Алязії й Льютарингії такі самі добрі, як і в Донецькій басейні.

АНГЛІЯ РЕОРГАНІЗУЄ СВОЮ АРМІЮ.

ЛОНДОН. — Міністер війни Гор-Беліша заповів широко закрену реорганізацію англійської територіальної армії. На основі нових плянів, до військового вишколу будуть притягнені найширші кола англійського населення, а полки крайової оборони дістануть наймодернішу зброю. Гор-Беліша натякнув, що англійська армія не має подостатком модерної зброї і тепер вона напружує всі сили, щоб цьому запобігти. Всі хиби англійської армії, говорив він, показалися в часі недавнього напруження. Тепер ті хиби будуть усунені.

РІШУЧІ ЗАХОДИ НА ПАЛЕСТИНІ.

ЕРУСАЛІМ. — Англія післяла нові війська до Палестини, щоб твердо рукою здавити арабські повстання. Повстанців вона відразу розстрілює. Та заразом англійці тепер змінюють свою політику в Палестині на некористь жидів. Правдоподібно плян створення самостійної жидівської держави в Палестині буде назавжди похований. Також спиняють дальшу жидівську еміграцію до Палестини. Жиди погрожують „тихим бойкотом”, проновідваним колись Магатмою Гандієм, а також світові жиди погрожують бойкотом англійського уряду.

НІМЦІ ХОЧУТЬ ПОВНОГО ПІДЧИНЕННЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

ПРАГА. — В урядових колах говорять, що німці тепер добиваються повного підчинення Чехословаччини під німецький вплив. Вони домагаються митної юнії, зривання всяких союзів з іншими державами, в першій мірі з Францією і Советами, дозволу перемаршу німецьких військ на випадок війни та припинення жидівської пропаганди в Празі зверненої проти нацизму.

МАДЯРИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАКАРПАТТЯ.

КОМАРОМ. — Мадярська делегація далі добивається не лише повороту мадярських округ, але також Закарпаття. До Ужгороду виключно мадяри хочуть дістати Закарпаття безголосуючи. В решті краю вони хочуть перевести голосування.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ЧИЮ КОРИСТЬ?

Президент Рузвельт вислав минулого тижня письмо на річну конференцію Американської Федерації, що відбувалася тоді в місті Гюстон, у стейті Техас. Таке письмо вислав звичайно на таку конференцію кожнорічний президент Злучених Держав, і преса не присвячує йому звичайно ближчої уваги. Цим разом президент вислав конференції письмо, котре не лише знайшло згадку на новинкових стовпцях усіх газет, але знайшло відгук у редакційних статтях. Видно, що президент Рузвельт зробив небувалу річ.

Звичайно таке письмо це загальне запевнення уряду про прихильність федерального уряду до робітничих організацій та ще загальніше побажання успіхів у дальшій праці. Цим разом президент Рузвельт відступив від прецеденту й написав робітничим юніям письмо про потребу поступовання в одній важній, життєвій, пекучій справі робітничих юніїв. Він діткнувся саме справи розбиття в рядах зорганізованого, юнійного робітництва між прихильників фахової організації, що її представляє Американська Федерація Праці, й прихильників системи промислової організації, що його представляє Комітет Промислової Організації. Президент Рузвельт звертає увагу робітничим юніям, що цей розділ мусить відбутися некорисно для всього робітничого юнійного руху. Він визнає їх забути ці ріжніці, вирівняти свої непорозуміння та зціпити наново водно розбитий юнійний рух.

Президент дає виразно до пізнання розбитим юніям, що таке фракційне розбиття мусить відбутися некорисно на всьому юнійному русі. Що він розуміє під цими некористями, не трудно догадатися. Некористі можуть бути двоякі. Поперше, вони можуть трапитися, як робітники якоїсь фабрики або промислу приступають до переговорів або страйку за умови праці, а їх ряди розбиті між дві юнії; в такій ситуації фабрикантам легко одну юнію нацькувати на другу. Подруге, коли юнії розбиті на поборюючі себе взаємно фракції, то їм важко виступити проти політичної партії, що звязалася з фабрикантами та старається переперти в якомусь законодавчому тілі закони, противні робітничим інтересам. Відколи в рядах американського юнійного руху зайшов цей розлом (у серпні 1936 року), відтоді було подостатком фактів на доказ перших і других некористей.

Інший президент Злучених Держав не важивсяб сказати цього слова робітничим юніям. Міг це зробити лише президент Рузвельт, котрий своєю шістьлітньою діяльністю доказав, що він є без сумніву прихильником робітничих юніїв. Та з цього ще не виходить, що провідники посварених із собою фракцій американських юніїв послухають свого приятеля. Члени юній такої згоди хочуть, але деякі провідники бояться, що така згода може відбутися зле на них особисто, і тому вони до згоди не допускають. Згода настане аж тоді, коли члени юній зможуть цих ворогів згоди заступити прихильниками згоди.

**ЗАКАРПАТСКА УКРАЇНА
І ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА**

(3 львівського "Діла", 24. вересня 1938).

Драматичні події у Чехословаччині втягнули у свій крутиж уже безпосередньо також наше українське Закарпаття, зване в офіційній чеській номенклатурі „Підкарпатською Руссю“. Це не тільки річ зовсім природна, але можна хіба дивуватися, що досі весь крик довкола Чехословаччини торкався судетських німців, а не тієї єдиної частини Чехословаччини, щодо якої Чехословаччина прийняла зобов'язання надати їй автономію і в двосторонньому українсько-чеському пакті і в міжнародному сенжерменському й у власній конституції, не дотримавши ні одного того свого зобов'язання. Про судетських німців заговорив увесь світ, хоч їх стан у Чехословаччині був найкращий із стану всіх національних меншин у світі, не кажучи вже про ті меншини у самій Чехословаччині; про українців не впадо ні одно слово. Бо судетські німці самі дбали за те: стояли на високому щаблі національно-політичного свідомості та культурного й економічного розвитку і мали за собою таку закордонну силу своїх державних земляків, якої не має ні одна інша меншина в Європі.

Шойно претензії, зголошені Мадярщиною та Польщею і підтримані Мусолінієм, заступили і справу Закарпатської України. Але обидві згадані держави, які виступають в обороні своїх меншин — мадярів та поляків, домагаючись прилучити їх до мтерних держав за прикладом судетських німців, що відходять до III. Німеччини, одночасно заступають думку, що Закарпатська Україна повинна відійти до Мадярщини. Таким робом направа „історичної кривди“ яку заподіяли в сенжерменському та тріанонському мировому договорі Мадярщині, малаб тепер частинно прийтий коштом — українців! Надійшов момент, коли Мадярщина реалізує свою давню ревізіоністичну програму, яку польська закордонна політика та польська політична публіцистика завжди явно підтримували.

Наше становище у цій

справі ми вже неоднократно зясували. Закарпатська Україна була тією єдиною частиною всіх українських земель, яка ввійшла до чужонаціональної держави не через програму війни, а на підставі добровільної згоди. 19. XI. 1918 року плебісцит закарпатської еміграції в Америці рішив прилучити Закарпатську Україну до ЧСР, а виразником того рішення була заява Американсько-Руської Народної Ради у Скентоні. Закарпатські українці у краю рішили були спершу, в урочистому акті злуки в Хусті 21. I. 1919 року, прилучити Закарпаття до України, але воєнні невдачі УГА й Армії УНР та захитане існування обох українських держав вплинули на зміну того рішення: на зїзді трьох Народних Рад, пражської, ужгородської та хустської, рішенням 8. V. 1919 року прилучити Закарпаття до Чехословаччини і ту постанову делегати Закарпатської України, Г. Жаткович й Антін Бескид, нотифікували мировій конференції у Парижі.

Від вересня 1919 року почала на Закарпатті урядувати чеська адміністрація. Урядувала так, що зверхні адміністраційно-устроєві установи, які мали вказувати на автономний характер краю, були тільки формою і фірмою, за якою фактично всю владу мали чехи, що почали трактувати Закарпаття як своєрідний Сибір для своїх урядовців та як терен голосів для своїх політичних партій. Розвиток українства мусів іти ступнево, з важкою боротьбою. Чехи, вірні своєму ноторіюму та глибоко закоріненому русофільству, від першого дня своєї адміністрації на Закарпатті підтримували не національний автохтонний український рух, а безпелове „русинство“, яке народилось було виключно як виквіт попереднього мадярського режиму денационалізації, та масово насилали на Закарпаття московську політичну еміграцію, яка гляділа на Закарпаття як на частину Росії та край етнічно російський. Чеський уряд відмовився залягувати зміну статуту „Учительської Громади“ на „Українську Учительську Громаду“ з уваги на „неблагонадійний“ прикметник „український“, який мав відразу для чехів по смаку „редентів“, тоді, коли деклямації москалів про „руський“ характер краю стрічались тільки з признанням. Увесь час чехи грали на Закарпатті гру, що її вивчили від передвоєнної Австрії: дівидет імпера, — зручно лаявлюючи українського національного стихію, штучно насаджували москвофільством та „третім напрямком“ „тутешніх“. Чехи, які славились ніби своїм змислом практицизму і розумінням реальної вартості річей, уперто трималися фікції „подкарпаторусинства“, навіть чисто українську мову називали там не українською, лише „подкарпаторуською“. Політика Шкільного Реферату в Ужгороді з його ославленням недавнім плебісцитом, що його переводили з явним фаворизуванням російщини у школах, під натиском адміністрації та з усіма штучками, — врешті недавнє просто ганебне інтерв'ю в „Курєрі Варшавським“ губернатора Грабаря, нашого земляка і „тихого народова“, який з великими симпатіями висловився про московських емігрантів на Закарпатті і тамошнє москвофільство, а українських емігрантів окреслив як „іредентів“, — це яскраві докази чеської політики в Закарпатській Україні. Такої політики, яку закарпатські українці завзято поборювали.

Але одночасно ми не забували і не легковажили собі факту, що за чехословацької влади на Закарпатті українці таки дістали значно більші можливості розвитку, ніж їх мали за мадярських часів. Мадярський режим знайшов свій найвірніший вислів у законі Апонія з 1907 року, в якому не мадярські народи дістали заборону мати свої полки: це було вірне насліддявання режиму Валувєвих та Алухтінних у царській Росії, які під адресою українців кричали: „Не було, нет і не буде“. Безпощадна мадяризація довела в Закарпатській Україні до того, що в 1918 році не було там взагалі ні одної школи з українською мовою навчання, ні державної ні приватної (церковної). Могутній розвиток по суті українського народного шкільництва, подекуди фахового і середнього шкільництва, стихійний український національний рух серед молоді й учительства, народили й розвиток української національної преси, яку сьогодні репрезентує там ціла низка гарних українських газет і періодиків, народили українського спорту, врешті й самостійне — хоч і дуже куде з уваги на специфічну політику чеських партій, підтримуваних чеською адміністрацією — парламентарне представництво, — все воно казало добувати великі додатні сторони перебування під владою ЧСР. З боротьбою і з великими труднощами, але ступнево й еволюційно зростає закарпатський український національний стан посідання в усіх ділянках життя.

У такій ситуації ми тут, у теперішньому центрі всеукраїнської політичної думки, заявляли завжди виразно: 1) займаючи становище ревізіоністичного супроти версайського договору і всіх тих мирових договорів, у яких рішалася доля українських етнічних земель без згоди, а то й відома легітимованих українських представників, не признаємо мадярських ревізіоністичних претенсій щодо Закарпаття, бо те Закарпаття не мадярське, лиш українське, і 2) маючи до вибору поміж Мадярщиною і Чехословаччиною, вибираємо Чехословаччину.

Сьогодні ситуація трохи змінилася. Мусоліні висунув домагання плебісциту для всіх національних меншин у ЧСР. Ко-

жний плебісцит може рішати або про свою приналежність до будьякої іншої держави, або про власну незалежність. Останні вістки з Закарпатської України кажуть, що наші тамошні земляки годяться на плебісцит та домагаються його. Не маємо ніякого сумніву щодо його вислуду, якщо тільки він буде переведений без ніякого чужостороннього натиску. Але мусимо з найбільшою рішучістю протестувати проти всяких затій — прилучити українське Закарпаття до Мадярщини без попереднього запити, чи тамошні українці, що творять абсолютну й величезну більшість населення краю, бажають собі такої зміни.

Польські часописи повні сьогодні покликів за спільну границю з Мадярщиною. Український нарід не мішається до такої внутрішньої справи польського народу, якою є змагання до об'єднання із заользанськими поляками: їх спір з чехами на цю тему — їхня справа. Але не можемо погодитися, щоб польська вулиця у Варшаві і Львові маніфестувала за зміну кордонів на території, на якій нема ніяких поляків та щодо якої перший голос мають українці. Закарпатські українці не мають своєї армії ані своєї матерньої держави за кордоном. Але вони не є тем таким стадом баранів, що їх можна загнати з загорода до загорода, не питаючи їх думки та не рахуючись з їхньою волею.

Ми вдячні за щирість п. Адольфові Бохеньському, який — мотивуючи konieczność — мотивує спільну границю з Мадярщиною — наводить низку аргументів і між ними такий аргумент: „...Заволодіння Руссю мадярами та перекреслення таким робом автономії Русі, небезпечно для внутрішніх національних відносин Річиполітої“ („Слово“ з 21. вересня). Очевидно, від ніякого

політика ніхто ніколи не вимагає якоїсь любови, і єдиним критерієм у політиці все ще тільки інтерес. Тому віримо, що в інтересі польської ендеції, яка залишається вірною тезі Лешка Борковського „нема Русі, єст тільки Польська і Москва“, лижить нищити кожний слід українства у границях Польщі і поза її границями, отже й на Закарпатті. Розуміємо, що польський аргумент, що спільна польсько-мадярська границя булаб ударом для Москвощини і з політичного і стратегічного огляду, може мати свою логіку. Але не розуміємо, як можна пропагувати польсько-українське порозуміння з протиросійським вістрям, признавати, що без активної співпраці українців плян розбити Росію неактуальний і нереальний, та одночасно радити зліквідувати українські автономічні змагання руками мадярів, теж протимосковських союзників! Як п. Адольф Бохеньський уявляє собі в такій ситуації настрої і ставовище всіх українців у світі?

Пан Адольф Бохеньський є в цій справі виразником більш екстерімінаційних мадярських затей, ніж самі мадяри. Адже вже в жовтні 1918 року самі вони, мадяри, створили з 4 карпатських жуп „Руську Країну“ з окремим губернатором у Мукачеві та окремим „руським міністерством“. Очевидно, з автономізації „Руської Країни“ нічого не вишло, бо не було в мадярів доброї волі ані часу на те: але й вони відчували та знали, що політика Апонії і Тісів покінчилася банкрутством і стала анахронічною. Правда, історія ще нікого по-аргументу не навчила і стару помилку завжди люди (народи, держави) повторюють з думкою: „Ануж тепер удасться“. Але штука з перекреслюванням національних відносин Річиполітої“ („Слово“ з 21. вересня). Очевидно, від ніякого

**ЯК ПОВСТАВАЛА МОСКВОФІЛЬСЬКА
ПАРТІЯ У ГАЛИЧИНІ**

Прийчини еміграції галичан на Холмщину 1865—1867 р.

(7)

„Я оповідав м. і.: „Наша історія як на долоні. Ввесь світ знає, що все те було колись оди дух, одне тіло, а тимчасом лихі люди розірвали тє тіло на шматки та порозкидали собакам і гризуть вони, гризуть, де-де вже кістки тільки позістались, от-от догризуть“. Священники заридали. „Та не догризуть“ — скрикнув один — ми всі йдемо на православ'є... „Я перший, прошу“ — відізвався о. Ясинський і підсочив з місця. „Я також — поважно промовив Лисак. — Мене десять людей просили — підхопив Решетелович — я вам пришло їх спис. І мене візьміть. Куди хоче, пишіть, що хочете, робіть із нами, бо на вас тепер надія. Вся Галичина вас знає і Бога за вас благає. Ви відкрили нам кордон і вся Галичина піде до вас!“ Я обіцяв писати про все, куди можна... Моя думка така: не треба нам спішитися, лише все помало-мало, як писав колись бл. Гервазій (переславський єпископ 1766—1768) та ще тихенько, як тільки можна, без найменшого розголосу. Що говорилося між мною і тими священниками, то в Холмі знаємо тільки ми. Масовий рух і недобрый і може не владяєб Голуховський занадто уважний. Ясинський має 50 літ, волосья тільки підтітає і розділяє зовсім по нашому. Гріхом собі вважає надягнути реверенду і ходити у черемці з шнурками. Могильницького мені страшно жалє. Недавно прислав чудове письмо по латинськи, де жалє, що я латинив чуткам, дякує за співчуття і просить звернути йому документи, коли годі його просьбу

сповнити. Не знаю, що й казати більше. Чутки про його наліг (пійняство) подав мені брат Криницького і говорив із переконанням“.

Згаданий о. В. Ясинський у грудні 1866 р. був у Львові і то видно, в ту саму пору, коли о. Наумович говорив у соймі про єдність українців із росіянами. Зараз потім вернувся у Холм і там розповів про львівські події Лебединцеву.

Лебединцев пише з тієї нагоди до свого брата і згадує про Наумовича, що він виглошує в день промови у соймі, а вночі лагає штани, бо такий убогий. В пожежі згоріло все його майно, жінка й діти десь там на селі без даху та хліба. Діти підрости, не було за що дати їх у школу перед пожежею. „Зарядіть збірку у Києві для нього, а що зберете, пришліть мені, я відішлю до Львова при okazji. Ми за п'ять хвилин зібрани і завтра посилаємо до 200 рублів. Дали би й більше, та вже все видали, що мали, бо ц. р. жертвуємо вже шестий раз і я сам дав до 200 рублів. На державну допомогу пропала надія, як Милотін заховів“.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

В. Т., Клифтон, Н. Дж. — Ваші слова щирі і правдиві. Але в тій справі видали вже заклик українські центральні установи, які мають моральне право і обов'язок це робити.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Вячеслав Будзинівський.

ПРАКТИК

(Оповідання).

7)

В хату увійшов Дідик з Ка-
рабутом, бо жандарм перед
хатою розпитував, як то було
і хто зломив ногу. Записав
собі те, що про пригоду ска-
зали йому наочні свідки:

„Різнюк Яничик сам зломив
собі ногу, впавши на каменний
пориг власної хати“.

В хаті Дідик повів оком
знавця, чи під рукою є все
те, що до такої операції по-
трібно.

— Ще нема залізної клям-
ри! — сказав грізно. — Зараз
принести!.. І чотири дужі па-
рубки нехай сюди прийдуть.

Дідик скинув кафтан, ски-
нув камізолюку і засував рука-
ви сорочки.

— Богу дякувати, що болі
потахали, — промовила Гукай-
лиха. — Таки я трохи помо-
гла!

— Ще більше болить! —
Яничик прошипів крізь затисне-
ні зуби.

Щоби її спекатися з хати,
бо Дідик не любив її, Янич-
кова хотіла всунути їй в руку
якусь монету. Гукайлиха схо-
вала руку за запаску, кажучи
попечки.

— Ні, ні! Я не беру нічого.

Мені не вільно брати. Як би
я що взяла, то не помогло би.
То мусить бути зроблене для
Господа Бога, бо інакше да-
ремний був би труд. Як схо-
чете мені щось дати, то іншим
разом.

Гукайлиха відійшла, до ліж-
ка приступив Дідик.

— Зараз побачимо, що вам
хибує.

Став ногу оглядати, душити,
місити, тягнути і обертати не-
ю. Яничик кричав, ревів, про-
сив, щоби вже не рухати, або
добити його. Над його голо-
вою стояла жінка і, глядячи
чоло, потішала:

— Дідик вже є. Зараз тобі
легше буде. Нога може ціл-
ком не зломана, тільки трохи
трісла...

— Зломана і звихнена, —
Дідик буркнув.

— І звихнена?! — Яничик
спитав, почувши це. — Я не
гадаю, що звихнена.

— Клямру вбити ось тут у
стїну! — Дідик крикнув. —
Гонти і лати покласти на лав-
ці коло ліжка, рушник нама-
стити цією мастю!

Коли все те було готове, Ді-
дик гукнув на баби:

— Баби з хати! Для бабів
тепер нема тут роботи.
Всі баби виийшли. Яничкова
на порозі обернулася і сказа-
ла до мужа:

— Іду просто до церкви і
там буду молитися поти, по-
ки не звистать мене, що репа-
рація щастливо скінчена.

Коли баби відійшли, Дідик
став призириятися до мотузів,
чи досить сильні. То були мо-
тузи, яким Яничик в'язав бків,
коли брав їх на заріз. Одним
мотузом Дідик обв'язав Янич-
ка попід пахи, другим моту-
зом обв'язав ногу.

— Тепер, — сказав до па-
рубків — два нехай стануть
за ліжком в головах, два в
ногах. Матузи добре обкрути-
ти на руки, щоби не вихопи-
лися. Другою рукою ви два
держіться клямри в стїні; ви
два держіться одвірка. Як я
крикну „тягни!“, потягніть з
усеї сили.

Чуючи це, Яничик застогнав.
— Ще пора стогнати, — Ді-
дик потішав його.

Дідик ще раз окував хату
оком, чи все в порядку, і крик-
нув:

— Тягни!

Яничик заскмілів і жалісно
зойкнув.

— Сильніше! Запріться но-
гами! Сильніше потягнати!

— Страшний рик зморозив
кров у жилах парубків. В по-
зі Яничка шось трісло, хру-
стнуло. Парубки з жаху пусти-

ли мотузи і вибігли з хати.
По селу розійшлася чутка, що
Дідик різникові вирвав ногу.
Нога відлетіла цілком, так, як
у сарани.

— Коли люди збіглися побачи-
ти, нога Яничика вже була об-
ліплена величезним плястром.
Різнючка натирала мужа оц-
том.

— Чи вже буде добре? —
спитала Дідика.

— Як тут вже була Гукай-
лиха, то я не ручу. Чого ви
її кликали? Як би я був знав,
що вона тут буде, то я був
би сюди не прийшов. Треба
бути чудотворцем, щоб
направити те, що така баба
попсує. Лише мастить цією мас-
тою і прикладайте ці плястри,
то воно поправиться і буде
добре.

Жандарм відвів Дідика на-
зад до арешту. Яничик докто-
ра не кликав. Кости позроста-
ли так, як Дідик забанда-
жував їх. Коли бандаж вже
цілком скинули, різник став
шкандибати на милиці, бо од-
на нога була довша, друга
коротша. Одна мала криву го-
лінку, друга стопу, обернєну
вбік. То Дідик голінку склав
криво, на другій нозі майже
вирвав стопу з суглоба.

Коли суддя вчу, які тепер
ноги у Яничка, сказав собі:

— Як я того практика ще
раз дістану під ключ, то й за-
віс свині в Іванчикях на робо-
ту не пушу його! (Кінець).

ШКІЛЬНИЙ РІК ПОЧИНАЄТЬСЯ!!!

ПРИГОТОВІТЬ СВОЇ ДІТИ ДО ШКОЛИ!

КУПІТЬ ІМ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить пісдати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ДРУГА КНИЖЕЧКА** (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 50 ц.
- ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА** (читанка для 3. класу) М. Матвійчука 60 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА** (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК** у двох частинах. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
- СПІВАЙМО**, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса 20 ц.
- ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ**. В укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Ф. Колесса 60 ц.
- СПІВАНІК** для дітей дошкільного та шкільного віку. Зладив Михайло Гайворонський 30 ц.
- МАЛИЙ БАНДУРИСТ**, збірка пісень для дітей. Підібрав і впорядкував Михайло Таранько 20 ц.
- ДИТЯЧІ ЗАБАВИ**, зібрав і впорядкував Михайло Таранько. Містить гарні забави і пісні для дітей з музикою до пісень 35 ц.
- ІСТОРІЯ УКРАЇНИ** для дітей, в 4-ох частинах:
- Часть 1. Київське Князівство
 2. Галицько-Волинська Держава
 3. Козаччина
 4. Україна в неволі.

Друковано гарним читким друком з багатьма ілюстраціями М. Фартуха. Кожна частина 20 ц.

- Всі 4 частини 75 центів
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ**, І. Крип'якевича 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ** християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
- БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ**. Перші початки науки релігії. о. С. Біленький. Ілюстровані 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ** в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

- МЕТОДИКА** правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок і спис вивірок. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кисілевський 65 ц.
- МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК** до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення стати:

"SVOBODA"

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

СТ. ЛУІС, МО.

На визвольну боротьбу.

Дня 18-го вересня б. р. місцеві українці влаштували несподівану забаву з нагоди 25-річчя подружнього життя Гром. Ілії і Катерини Любчин. Тому, що родина Любчинів це свідомі і примірна українська родина в Ст. Луїсі, та що на кожний кліч української справи вона широко все відгукнулася, наше сестрицтво постаралося зробити в їх честь несподівану забаву. Цєю справою занялося наше жіноцтво, що гуртується при укр. прав. церкві св. Володимира в Ст. Луїсі.

Тостмайстром тої забави був наш бизнесмен п. М. Кульчицький, у якого не бракує патріотизму. Гості бавилися гарно і примірно. Забава була переплітувана промовами. До слова викликував п. М. Кульчицький кожного по черзі, а на кінець попросив до слова нашого, щойно прибулого до нас о. Л. Кушніра. о. Кушнір у своїй промові підкреслював, що під теперішню пору всі українці в нашій місцевості покинули роздори та непорозуміння і єдналися під прапор згоди, бо тільки згодою в теперішню, таку дуже важну хвилю українська справа піде вперед. По промові о. Кушніра п. М. Кульчицький попросив усіх присутніх гостей, щоб пам'ятали за цю нашу, тепер таку дуже важну хвилю, в якій бореться наш український нарід та просив присутніх про лепту щоб, хто що може, дав на визвольну боротьбу. Присутні гості відгукнулися на цей заклик і зложили \$7, які вислали на цю ціль через "Об'єднання".

Михайло Бартіш.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

З родинної забави на поміч Рідному Краєві.

В неділю, 14 вересня ц. р., громадяни Микола і Фебронія Козуляки в Нью Йорку святкували 25-літній ювілей свого подружнього життя. З тої нагоди відбулася в У. Н. Домі при 6 вул. в Нью Йорку гарна срібно-весільна забава, під час якої предсідник бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. С., Павло Стахів, передав ювілятам ширі і сердечні побажання. Гром. М. Козуляк є довголітнім членом і урядником у згаданім братстві.

По відспіванні „многих літ" сказав кілька щирих слів до ювілянтів і гостей фін. секретар того братства, Михайло

РІЗДВЯНІ ПРОГУЛЬКИ ДО СТАРОГО КРАЮ

ПАРОПЛАВИ З НЬО ЙОРКУ:

EUROPA 26 листопада
DEUTSCHLAND 1 грудня
HAMBURG 7 грудня
BREMEN 14 грудня
NEW YORK 15 грудня

Знамениті залізничні поїзди з Бремену в Гамбург.

Ми поможемо вам роздобути гостинні й імміграційні візи для ваших європейських своїх.

Ближчих інформацій надішліть нам ваш місцевий агент або

57 BROADWAY NEW YORK

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

Коваль. Між іншим він згадав і про старий край та про недовірений Народний Дім у селі Березовиці Великій, пов. Тернопіль, а також про У. Н. Дім у селі Ліщин, пов. Бібрка. Зібрані гості жертвували на згадані два доми \$18.50, які вислали через Об'єднання по половині на призначені цілі. Зложили: М. Козуляк \$2; по \$1: І. Андерсон, І. Басняк, Октавія Бобовська, Н. Дибельський, М. Коваль, В. Навроцький, О. Олешко, М. Панас, Н. Підгайний, Катерина Пятковська, С. Юсиф, П. Стахів, Д. Штешич, Марія Шуманська; по 50 ц.: М. Волинець, М. Підгайний, В. Умриш. Збіркою занялися М. Коваль і Н. Підгайний.

РОЗВ'ЯЗКА ПИТАННЯ БЕЗРОБІТТЯ

Згідно з заявою економістів, котрі студіювали наслідки уздоровних мір федерального уряду, Америка ступнево розв'язує питання свого безробіття.

Ці економісти пригадують, що 1932 року було між тринадцять до п'ятнадцять мільйонів безробітних американців. Крамниці тратили капітали, а фабрики зачинялись. Банки один по другім падали, а вкладники по цілім краю тратили свої ошадності. Тисячі родин тратили свої доми через ліквідацію з причини несплачення довгів. Інші тисячі

родин, викидано на брук через неможливість плачення чиншу. Допомога, яку маємо сьогодні, майже не існувала. Замість того давано милостинню, однак дуже скупо і неохоче. Харчеві радию простиралися на далеку віддадь. Робітники безнадійно мандрували від стеїту до стеїту в пошукуванні праці і, розчаровані, розшаровувалися здоуж залізничного шляху, або ставили шопи на міських смітниках. Люди скрізь говорили про економічний упадок, а навіть про революцію. Страх, мов хмара, висів над Америкою.

Однак сьогодні, як завважають економісти, нема більше побоювання за економічний і соціальний упадок. Банки є безпечні, а стан підприємств без порівняння покращав. Щонайменше три мільйони менше безробітних, як було 1932 року, хоч маємо три мільйони більше на ринку праці внаслідок зросту населення. Це значить, що шість мільйонів робітників більше працює тепер ніж 1932 року. Багато безробітних дістають відшкодування безробіття. Майже три мільйони робітників заняті на урядових проектах, дістають умірковану заплату і працюють для збереження своєї моралі, привички до праці та знання фаху. Люди скрізь почувуються самопевні.

Економісти признають, що, не звважаючи на ті поліпшення, будемо мати ще неодноразово безробіття. Вони вказують, що Америка, подібно як усі інду-

стріальні краї, мала безробіття від початку індустріалізації. Навіть 1929 року було тут два мільйони безробітних. Уліпшування машин і збільшення їх ужитку чимраз більше позбавляє робітників праці, кожного року. Багато заступлених машиною ніколи не знайдуть нової праці. Багато інших довгий час не працюють. Що більше, кожного року прибуває пів мільйона нових робучих сил в додатку до тих, котрі займають місця всіх тих, що покинули працю з яких-небудь причин. Коротко кажучи, кожного року чимраз менше робітників потрібно до продукції й обслуг, а однак з кожним роком число робітників збільшується. Значить, для розв'язки питання треба збільшити продукцію, аж усі робітники дістануть працю. Це легше сказати, як зробити. Економісти обчислюють, що хочби привернено продукцію до того стану, який існував 1929 року, то безробітних було би багато мільйонів більше, як бувало того часу.

Однак маємо інші способи, які можна приміняти для зменшення безробіття до мінімального стану. Можна створити асекурацію безробітних і поміч залежним дітям. Можна молодь здержати від праці, а зате посилати її до шкіл. Можна прийняти молодший вік, у котрім робітник міг би покинути працю і діставати пенсію чи асекурацію. Можна скоротити робучий час і тим способом збільшити число занять. Можна теж скріпити прилюдні бюро посередництва праці, а врешті можна продовжити програми публичних робіт для здібних до праці робітників, котрі не можуть дістати заняття у приватній індустрії.

Безробіття це нещастя, котра завсіди серед людей бушує, як порівнюють економісти. Але таксамо як нещастя, безробіття теж можна контролювати. Економісти потішаються, що воно ніколи не досягне епідемічної пропорції з 1932 року, якщо будуть продовжувати охоронні та зарадчі міри, які приміняються останні шість років.

Пишна країна.

Малий Кон оповідає про обіді, що вчитель учив їх у школі про Аляску, де день триває шість місяців і стільки ж ніч. Старий Кон дивується і говорить захоплений:

— Хотів би я там провадити свій інтерес і хотів би там мешкати.

— Чому? — питає жінка.

— Представ собі, — каже Кон, — приходить хтось із векслем, який треба платити, і я йому кажу: „Прошу прийти завтра рано!"

ДОМИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ 3-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ, 532 S. 11th St., Newark, N. J., у добрім стані, парове опірівання, друг. поверх., близько нового Спортивного Клубу. Що дасьте? Голосіть, або пишіть, на адресу:

263 EASTERN PARKWAY, NEWARK, NEW JERSEY.

ЩОСЬ НАДЗВИЧАЙНЕ — ДО ЧИТАННЯ!

Український Альманах, 509 сторінок, 131 предметів. Була ціна \$2.50, тепер 25 центів. Посилайте 10 центів на пересилку. Пишіть і записіть собі до свого нотесу нову адресу:

SURMA, 325 E. 14th St., New York, N. Y.

НИНІ ВІДКРИВАЄТЬСЯ

Новий розкішний ресторан „контейл лавандж" — знаменита кухня — європейська забава — танцювальна оркестра Діана Кардоса й циганська банда Белі Вілені. Обід від \$1. Суботніший обід 65 ц. НЕ РАХУЄТЬСЯ ЗА СІДЖЕННЯ. По резервації телефонуйте до: Чарлаз Шейфера, менедж, Longacre 3-0115.

ZIMMERMAN'S HUNGARIA

163 W. 46th ST., EAST OF BROADWAY

NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поїзд Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щиро і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удереггер заряджує погребми по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified Funerals at low as \$150. Telephone: Orchard 4-5088

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

Воїни племені замбегу попали в якусь чужину радість на вістку, що один із пісданців відшукав місце побуту Тарзана. Чому саме вони так радувалися, не відомо. Мабуть тому, що їх ватажок був з того дуже радий і його радість уділювалася їм. Вони почали з радости танцювати. „Тепер ми демона схопимо і його тілом нахормимо свого божка", кричали вони.

Ватажок і чарівник Кагундо дав приказ одному з провідників, Бальзакові, щоб той збирав своє військо і пустився в погоню за Тарзаном й його товариством. Притім він так „заохочував" Бальза: „Збери своє військо, Бальзо, друже, і чим скорше злови демона Тарзана. А коли не зловиш, то твоє паршиве тіло ми вкинемо в нашу божку, хай він — тобою насититься".

А звертаючись до решти воїків, він також виголосив промову, в якій висказав подібну „заохоту". „Говорять мені", почав він, „що крім демона Тарзана є ще троє білих. Усіх їх ви мусите скопити і привести сюди. А коли цього не зробите, то три з вас скохнуть у череві ненаситного божка дерев. На кого з вас це випаде, я не знаю".

Дикунки поглянули по собі і кожний з них собі подумав, що та „почесна" роля може припасти йому самому. Коли Кагундо відпустив їх, вони мов гончі собаки подалися в нетри з незломною волею віднайти того демона Тарзана, якого вони вже тепер ненавиділи з цілої душі. Узброюючись по самі зуби ножами, списами і щитами, вони були на шляху до своєї цілі.